

Kære tillidsrepræsentant

En bedre eksamensperiode for alle!

Eksamenstid er en travl tid

Gymnasiereformen i 2017 indeholdt ændringer med konsekvenser for eksamensperioderne. For eksempel er antallet af obligatoriske prøver og årsprøver gået op, uden at eksamensperioden er blevet forlænget. Som GL's undersøgelse af Sommereksamen 2023 viste, er arbejdsbelastningen i eksamensperioden steget.

Som sektor kan vi tydeligt mærke, at eksamen er en opgave, der samlet set er blevet hårdere at løse, men den må ikke blive så belastende, at den ødelægger lærernes arbejdsmiljø og går ud over kvaliteten af prøverne og elevernes uddannelse.

Gymnasieskolernes Lærerforening har derfor siden medlemsundersøgelsen været i dialog med både Børne- og Undervisningsministeriet og lederforeningerne samt skrevet dette brev, der er henvendt til alle tillidsrepræsentanter og har til formål at understøtte en bedre eksamensperiode for alle.

GL vil med brevet gerne opfordre til en dialog på de enkelte skoler om planlægnings- og belastningsprincipperne for eksamensperioden – og de tilknyttede dilemmaer – for på den måde at skærpe blikket for, at eksamen ligesom skolernes øvrige aktiviteter er en opgave, der skal løses bedst muligt, men samtidig ikke må medføre, at nogen bliver belastet i uhensigtsmæssig grad.

Det er afgørende, at lærerne, lederne, faggrupperne og skolerne er opmærksomme på, at den enkeltes arbejdsituation i eksamensperioden er en brik i et stort puslespil – og afhængig af de andre brikker for at kunne falde ordentligt på plads.

GL opfordrer derfor også til at løfte i samlet flok. Fordelingen af arbejdet under eksamen bør alt andet lige stræbe mod at være nogenlunde lige mellem fagkolleger, lærere på samme skole og mellem de forskellige skoler. Alternativet er, at nogle skoler skal trække et meget tungere læs end andre, at nogle lærere vil opleve meget hårde eksamensperioder, mens andre lærere næsten går fri – og at nogle elever risikerer at opleve prøver af en lavere kvalitet end andre. Det er der ingen, der i længden kan være tjent med.

Mulighed for lokale justeringer

Eksamensperioderne er underlagt mange centrale krav og regler, og GL bestræber sig hele tiden på at have en god dialog med ministeriet og beslutningstagerne om, hvordan man kan ændre eller indrette reglerne og systemet bedst muligt. GL arbejder fx for, at antallet af eksamener i de treårige uddannelser bliver sat ned fra 10 til 9, eksamen i KS og NF på hf ændres og forsamtalet i forbindelse med SRP og SOP gøres mindre ressourcekrævende. Det er centrale ændringer, der er fornuftige, nødvendige og vil gøre en forskel.

Men der kan også gøres meget lokalt. GL forestiller sig ikke, at et par enkle greb kan få alt til at blive perfekt, men det kan måske blive bedre.

Udtrækket af prøvefag til skolernes ordinære sommereksamen har allerede fundet sted, og skolerne har indmeldt deres eksamensplan og lærerfriholdelser til ministeriet. Censorplanen bliver udmeldt til skolerne i slutningen af april, og eksamensplanlæggeren begynder derefter at rette til. Det vil sige, at vi er midt i en lang og kompleks planlægning af sommerens eksamensperiode.

Det overordnede mål er naturligvis, at eleverne bliver studenter, men helst uden de skæve belastninger af lærerne, som mange fx oplevede ved sommereksamen 2023. Det er muligt for ledelser og lærere at hjælpe hinanden lokalt i

processen ved at drøfte og bruge gode lokale planlægnings- og belastningsprincipper, der kan udligne forskelle i arbejdsbelastning mest muligt.

Lokale planlægnings- og belastningsprincipper

Selv om eksamen er reguleret af mange centrale rammer og regler, kan der alligevel være ganske stor forskel på de enkelte skolars rutiner og traditioner i forbindelse med planlægningen og fordelingen af opgaverne. GL mener, at det er gavnligt for den enkelte skole – men også systemet som helhed, hvis skolerne giver sig tid til at drøfte de lokale planlægnings- og belastningsprincipper i forbindelse med eksamen. Der er nogle forskellige forhold, som kan være væsentlige at inddrage i de drøftelser:

Ændringer i den mundtlige censurplan

Det er vigtigt at understrege, at ministeriets udmeldte mundtlige censurplan godt må ændres. Det betyder, at den, af ministeriet, tildelte eksterne mundtlige censur godt kan flyttes rundt mellem lærerne på en skole. En lærer med en mindre arbejdsbelastning kan altså overtage en censuropgave fra en overbelastet fagkollega. Ekstern censur kan også byttes mellem skolerne så længe udtrækket af fag og niveau bevares. Hvis en faggruppe på en skole fx er overbebyrdet med censur, må skolen gerne kontakte andre skoler og udveksle censur for at udjævne arbejdsbelastningen.

Friholdelser

En mere ligelig fordeling er selvfølgelig helt afhængig af, at skolerne undlader overdreven friholdelse af enkelte lærere eller sågar hele lærerkollegier fra censuropgaver. Det vil gøre det vanskeligt eller umuligt at opnå en mere jævn og hensigtsmæssig fordeling af prøveaktiviteterne mellem lærere og skoler.

Forberedelse og restitution

Af hensyn til kvaliteten af prøverne og bedømmelsen er det også vigtigt for både lærerne og eleverne, at de højintense eksamensdage ikke falder lige efter hinanden, men at der er pauser mellem eksamensbegivenhederne til forberedelse og restitution. Det kan i vidt omfang lykkes i den lokale planlægningsproces.

Få eksaminander

Det er også nyttigt, at man så vidt muligt undgår eksamensdage med meget få eksaminander. Det sker desværre for ofte, at censorer sendes ud til 3 eller færre eksaminander, og det er en uhensigtsmæssig brug af ressourcerne.

Årsprøver o. lign.

Helt overordnet kan det også være gavnligt at skolerne drøfter, om årsprøver og større forberedende tværfaglige projektopgaver skal ligge i eksamensperioderne eller med fordel kan flyttes til andre perioder i skoleåret.

Forventningsafstemning og instruktion

Hvert år oplever selv erfarne lærere og ledere nye situationer i forbindelse med eksamen – og de nye står over for en opgave, som kan opleves meget intens og udfordrende. GL opfordrer derfor også til, at skolerne forud for eksamensperioderne skaber rum for en fælles dialog og forventningsafstemning om opgaveløsningen – herunder instruerer grundigt i, hvordan man skal håndtere mistanke om snyd eller klager.

GL ønsker jer en god lokal dialog om, hvordan eksamensperioderne kan blive bedre for alle.

Med venlig hilsen

Tomas Kepler, formand for GL